

Si fos només un trastorn determinat per qualsevol deficiència cultural, el remei, com ja acabem de dir, estaria fent un conreu del tot i sempre perfecte.

Però si no fos això, caldria que els tècnics d'algun organisme públic emprenguessin una investigació seriosa del que succeeix en les pruneres del Llobregat.

Caldria primer que tot que es determinés si la malura és infecciosa, i en aquest cas si s'encomana per les ferides, pels empelts, amb els instruments de poda, amb el pol·len de la floració, per les arrels, etc.

Caldria igualment determinar si infecta la

terra, és dir, si en el lloc on ha mort un arbre malalt, es moren irremissiblement tots els que es plantin.

Això és el primer a esbrinar. Després caldria veure de determinar mètodes per a curar els arbres malalts. L'observació ensenya que sovint aquests arbres es curen tots sols, i reprenen la vegetació i fructificació normals.

I després, per fi, s'hauria de determinar el sistema per a evitar l'extensió de la malura.

I tot això han d'ésser tècnics ben preparats, els qui ho puguin esbrinar. Sols una casualitat pot donar la solució a un que no ho sigui.

R. SALLA

Servei d'Epizooties

MEMÒRIA LLEGIDA EN LA COMISSIÓ ASSESSORA DE
SANITAT DE LA DIPUTACIÓ

LES legislacions sanitàries de la majoria de les nacions europees, i entre elles la d'Espanya, proven a bastament que no responen a les necessitats que les determinaren. Un examen objectiu d'aquestes legislacions produeix l'efecte que s'ha pretès que les malalties s'ajustessin a la legislació i no les disposicions sanitàries a la naturalesa de les malalties.

La característica de la legislació sanitària en general, és la lentitud en l'exercici de les mesures sanitàries, i això accentuadament en els països de règim centralista. Aquesta és una de les causes que afavoreix la propagació de les malalties.

Per altra part, algunes malalties cròniques afecten tal nombre d'animals, que amb les legislacions en ús és completament impossible poder-hi intervenir. De tot això en resulta, que les malalties de tipus agut s'estenen amb gran facilitat, mentre que la tuberculosi tendeix a envair totalment el ramat.

Contra aquest fracàs general, ¿per què no hauríem de provar una legislació que partís del fet net i cru, i les disposicions sanitàries s'ajustessin plenament a les necessitats de la pràctica?

No crec que això sigui difícil per al tècnic, però tampoc no dubto que sigui planament acceptat pel polític al poder, el qual sol ésser poc amant de transformacions radicals. Però en una qüestió en la qual es pot comprometre la salut humana i en la que es tracta de defensar la riquesa pecuària, cal enfrontar-se contra un sistema sanitari sense eficàcia i també contra els prestigis que pugui tenir una legislació universalitzada.

Sanitat espanyola. — El pla orgànic de sanitat espanyola està construït de forma que no es pugui dir que no existeix un servei sanitari interior, però així mateix que aquest servei, si algun o tots dels seus components deixés de treballar, que ningú no en notés la falta. En termes pràctics, el servei sanitari queda reduït a uns quants noms que figuren al Pressupost.

Val a dir que l'Estat, després d'haver proclamat una legislació, no s'ha preocupat poc ni molt del problema sanitari. Tot el que fa l'Estat en Sanitat pecuària es redueix a tenir un Inspector a cada província i a fer figurar una quantitat ridícula en el Pressupost per a indemnització dels animals sacrificats obligatòriament.

Concretant. Els quatre Inspectors provincials que hi ha a Catalunya vindran a costar a l'Estat unes vint mil pessetes anuals. Quant a la

xifra que figura al Pressupost per a indemnitzacions a tot el bestiar d'Espanya, no equival tan sols al valor que representen les vaques de qualsevol poble del Vallès o del Baix Llobregat. Si els Inspectors provincials volguessin corregir la plana a l'Estat i posessin tota llur voluntat al servei sanitari, fóra un propòsit completament inútil. L'Inspector no es pot moure per a actuar que no hagi rebut la comunicació de l'Inspector municipal, i aquest haver-ho comunicat al Governador. L'Inspector no es pot traslladar sense autorització de la Direcció General i està privat del dret d'iniciativa. La Sanitat espanyola és una dolorosa ficció.

Una sanitat catalana. — Si nosaltres haguéssim de realitzar un projecte de sanitat catalana, començaríem per apreuar el factor humà i a seguit els elements de què es compona el problema sanitari. La psiquis dels catalans és ben senzilla. Volem veure les coses clares. Una eina que no serveixi per a l'objecte per al qual fou creada, és un estri tan inútil com la legislació sanitària actual.

El problema sanitari es descomposa en dos elements: primer, unes malalties que dels animals poden passar a l'home; segon element: el bestiar constitueix un capital que integra sentidament l'economia nacional. Cada un d'aquests elements és important a la seva manera, i cal considerar-ho pràcticament. Que es matin tots els gossos rabiosos, és una suprema i lògica mesura sanitària, però si es tracta de sacrificar totes les vaques tuberculosas, serà un disbarat econòmic. I, no obstant, cal defensar la salut de l'home i no danyar la riquesa pecuària. De moment, una solució general es beslluma: tractar rigorosament les malalties que es poden encomanar a l'home i defensar el capital ramader. Ambdues solucions són factibles, però tractades per mètodes diferents. Si calgués sacrificar en un parell de dies tots els gossos d'una comar-

ca, cap vacillació, perquè el compliment d'aquest sacrifici quedés realitzat abans del terme assenyalat. Però l'ordre de sacrifici de totes les vaques tuberculosas, potser no es podria donar fins al cap de deu anys d'haver emprat el nou sistema sanitari, i això per la raó que llavors el sacrifici de les vaques tuberculosas no representaria cap interrupció, ni cap dany important a l'economia ramadera.

L'aplicació d'un sistema de govern o d'administració a Catalunya sols pot ésser plenament viable i eficaç amb la condició que es solliciti del poble la seva col·laboració i s'eviti la coacció. Qualsevol mena de document que comencés amb un *ordeno y mando* aconseguiria una retracció general. Però si al ramader català se li fa veure els avantatges d'un mètode sanitari i se'l convenç de la seva bondat, cosa gens difícil, passarà de refractari a col·laborador de la sanitat. Sense la col·laboració del ramader, qualsevol sistema sanitari que s'implanti serà absolutament ineficaç, a menys que es posi un guardià a cada masia.

Per a obtenir la col·laboració de la pagesia, cal en primer lloc no danyar-la en els seus interessos i, en segon lloc, mostrar-li pràcticament que un bon sistema sanitari li permetrà defensar la salut del seu bestiar i ensem amb augmentar-ne l'efectiu. Ningú com el pagès sap que tot ho ha de pagar, que ell no obté res de franc. No serà pas ell qui pretengui que els serveis sanitaris se li facin de franc, és a dir, el pagès pagarà la quota que se li imposi, sempre que aquesta quota estigui en relació amb els avantatges que en pugui treure. Un sistema sanitari que compti, sanitàriament parlant, amb el ramader, té la partida guanyada.

La lògica psicològica imposa que abans de tractar concretament del problema sanitari es plantegi la part econòmica. A un pagès que tingui deu vaques i d'un mal de ventre se n'hi mori una, aquell any no realitzarà beneficis,

**CAMISERIA, CORBATERIA,
MITGERIA, GENERES DE PUNT**

MAS I ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

PORTAFERRISSA, 24 - TEL. 17642
FONTANELLA, 16 - TEL. 12211

BARCELONA

cosa a la qual ja hi està acostumat. Però que de deu vaques se n'hi morin sis i que als seus veïns els passi una cosa semblant, el pagès s'arruïnarà i l'economia general se'n ressentirà.

No és contra les malalties esporàdiques que s'ha de demanar la col·laboració al ramader, sinó contra les infecto-contagioses que el poden menar a un daltabaix. En aquest últim aspecte, ja no és sols el pagès com a individu qui està interessat en la qüestió, sinó també l'economia ramadera en particular, com així mateix l'economia nacional. En efecte, el vaquer o altre ramader sap per experiència que un tal va importar un vagó de vaques infectades i que aquestes han estat la causa que l'epizootia s'estengués a diverses comarques. Per consegüent, els interessos ramaders són solidaris, com ho és innegablement la diversitat d'interessos que componen l'economia nacional.

Aquests tres factors, ramader, classe ramadera i economia nacional, són els interessats en el problema econòmic, és a dir, el ramader en tant que individu pagarà una quota que el garanteixi contra la seva fallida representada per un tant per cent pujat de mortalitat, i en tant que pertanyent a la classe ramadera, haurà d'ajudar al ramader d'altres comarques on sofreixin els estralls d'una epizootia. Finalment, l'economia nacional, que és el primer interessat en la bona marxa del afers, amb la seva potència ha de garantir a la classe ramadera i al ramader en particular, la salut del seu bestiar, o en cas de mort, una indemnització adequada.

El segur, doncs, ha d'ésser el canemàs dament del qual s'estableixi la legislació sanitària en forma eficient. El segur ha de comprendre només les malalties infecto-contagioses. Les malalties esporàdiques, no representant, per regla general, més que una petita part de pèrdues, és a dir, no afectant gran cosa l'economia ramadera i l'economia nacional, poden excloure's del segur.

Per raons fàcils de comprendre, creiem convenient incloure tan sols en el segur les espècies cavallina, asinal i llurs híbrids, la bovina, llanera, cabrina i porcina. Els conills, les aus, els gats i gossos, ara per ara, haurien de romandre exclosos.

¿Quina quota caldria pagar per a assegurar un 80 per 100 del valor del animals que morissin o es fessin sacrificar i per a exterminar en un període de deu, dotze o quinze anys la tuberculosi?

La resposta sols la pot donar en primer lloc una estadística ben feta de mortalitat epizootica,

i, a més, el recompte classificat del bestiar tuberculós. En possessió d'aquest treball, aleshores la feina correspon de ple a l'actuari o tècnic d'assegurances. El segur és millor que de moment no sigui obligatori. En la pagesia, com en totes les classes socials, hi ha individus més sensibles a les innovacions, i altres més o menys refractaris. El segur obligatori provocaria amb certesa una protesta general. No es discutiria pas la bondat o la conveniència del segur, sinó que la imposició d'assegurar dominaria els avantatges del segur. És amb la simpatia i no amb la repugnància o resistència, com cal actuar per a realitzar obra positiva. Els primers ramaders que assegurarien el bestiar foren, naturalment, els que en comprendrien el benefici que els reportaria, i aquests es convertiren en propagandistes de franc, de la necessitat d'assegurar. La propaganda espontània i gratuïta aniria acompanyada de l'acció dels propagandistes oficials.

Quan voluntàriament el 60 per 100 de l'efectiu del bestiar estigués assegurat, llavors seria l'hora de convertir el segur de voluntari en obligatori. Aquest 60 per 100 vindria a ésser com un plebiscit i llavors, encara que hi haguessin protestes, aquestes quedarien ofegades per la veu de la majoria.

El procediment indicat per a arribar a establir el segur obligatori tindria una gran importància en l'ordre de recrutament del personal tècnic. Crear de cop i volta per a la Regió més d'un centenar de places per al Servei d'Epizooties equival a determinar un trastorn dintre la classe veterinària i de pasada haver d'adquirir una gran quantitat de personal inepte. Si per a emplenar tots els quadros de personal es triga una sèrie d'anys, potser vuit o deu, es pot realitzar una tria, ensems que els tècnics es van capacitant en llur professió. Així, quan el segur esdevindria obligatori, el Servei d'Epizootics no tindria res d'improvisat i el personal competent fóra prou nombrós per a servir de mestratge a l'última promoció, que seria la més nombrosa.

A partir de l'instant que el ramader tindria assegurat el bestiar, llavors fóra l'ocasió de parlar i actuar d'higiene i sanitat, és a dir, que en endavant es podria comptar amb la seva col·laboració. La col·laboració del ramader no fóra pas carregosa per la seva part. Es concretaria a reformar en més o menys escala la higiene de les habitacions dels animals, a vacunar quan fos necessari i avisar immediatament i ràpida els casos sospitosos o certs de malalties contagioses.

Per a estimular la col·laboració es donarien

anualment alguns premis als estables millor portats higiènicament. La rapidesa en l'avís de malaltia contagiosa, comportaria en cas de mort de l'animal, la indemnització plena, que podria ésser el 90 per 100 del valor de la bèstia. En canvi, la negligència o el trigar a donar l'avís rebaixaria escalonadament fins al 70 per 100 la indemnització.

El Servei d'Epizooties podria organitzar-se de la manera següent. El Servei es repartiria en tres Seccions :

Primera Secció. — Institut de Patologia animal.

Les funcions d'aquest Institut foren : fabricar vacunes i sèrums i productes biològics de diagnòstic. Comprovació bacteriològica i histològica de les malalties diagnosticades clínicament. Investigació de les malalties atípiques. Estudi de les malalties o processos defectuosament sabuts. Recerca de tractament per a les malalties que no en posseeixen.

Segona Secció. — Veterinaris

Els veterinaris serien els encarregats de taxar els animals per a assegurar, vacunar, diagnosticar i guarir les malalties infecto-contagioses. Els veterinaris adscrits al Servei d'Epizooties no podrien exercir particularment la carrera, és a dir, haurien d'ésser ben pagats. La zona sempre extensa en què haurien d'operar i la rapidesa del servei exigiria que cada un d'ells disposés d'un automòbil. Sols d'aquesta manera es podria exigir a aquest personal l'exercici de la més estricta vigilància, i per la independència econòmica que disfrutarien, un exacte compliment del deure. Uns inspectors intercomarcals curarien de la regularitat del servei.

Tercera Secció. — Segurs

Una oficina de segurs establiria la quota primitiva i estudiaria les modificacions que calguessin aportar en l'assegurança i portaria la comptabilitat dels segurs.

Aquestes tres seccions serien coordinades i controlades per un Director general del Servei d'Epizooties, el qual hauria de proposar a la superioritat, sempre que convingués, les modificacions pertinents i curaria de la marxa normal de les tres seccions.

SANITAT AUTÒNOMA

El desig general de Catalunya en la qüestió sanitària, com en les altres, és el de regir-se autònomament. Si una autonomia concreta, com la que es demana, no anés aparellada amb una millora evident, no caldria pas reemplaçar el règim polític. Però pel que s'acaba d'exposar, es pot veure que respecte el problema sanitari hi ha la voluntat de resoldre'l de la millor manera possible, sense tenir en compte els sacrificis.

Aquest desig no se sap pas si tindria la mateixa sort que han sofert demandes sanitàries similars, és a dir, si toparia amb els obstacles tradicionals, o sigui, que la voluntat de persistir en el règim centralista es sobreposés a tota altra consideració. Si no fos així, si el desig de millorar concretament un servei depassés tota altra preocupació, es procediria a un examen objectiu de la qüestió i es veuria clarament la ficció del servei de sanitat veterinària actual, i com d'aquest servei que a l'Estat solament li costa unes vint mil pessetes, no se'n pot esperar ni se'n pot exigir una actuació profitosa. En canvi, Catalunya tan sols, pel que afecta a personal, hauria de pressupostar unes sis-centes mil pessetes, és a dir, trenta vegades més que l'Estat. Per altra part, considerant que el problema sanitari va lligat amb l'economia ramadera i que en virtut del Servei d'Epizooties l'efectiu pecuari serà augmentat i del qual augment se'n beneficiarà el Tresor nacional per la percepció de més impostos, i que per a la prestació d'aquest Servei no es demana a l'Estat subvenció ni indemnització de cap mena, resulta de tota evidència que l'Estat no hi perd res i en canvi hi guanya molt.

Finalment, si la garantia tècnica del servei d'higiene i sanitat de l'Estat la té confiada a individus pertanyents a aquest cos, i l'Estat volgués anàloga garantia en la Direcció del Servei d'Epizooties, aquesta podria ésser confiada a un individu que pertanyés o hagués pertangut al referit cos d'Inspectors d'Higiene pecuària i Sanitat veterinària.

Assenyalades les bases d'organització del Servei d'Epizooties autònom, la reglamentació d'aquest Servei podria fer-se en qualsevol moment.

Barcelona, octubre de 1930.

M. ROSSELL I VILAR

*Membre de la Comissió assessora
de Sanitat de la Diputació*